

Sbírka zákonů Republiky československé

Cástka 27

Vydána dne 13. června 1960

Cena Kčs 1,20

O B S A H:

71. Vládní nařízení o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů

71

VLÁDNÍ NAŘÍZENÍ

ze dne 10. června 1960

o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů

Vláda Republiky československé nařizuje podle § 45 odst. 1 a 2 písm. a) zákona č. 65/1960 Sb., o národních výborech:

- podílejí se na řešení otázek sociálního zabezpečení a zdravotnictví;
- pečují o zdravé přírodní prostředí;
- rozhodují o běžných záležitostech občanů.

Část první

Pravomoc a odpovědnost národních výborů jednotlivých stupňů

Oddíl 1

Pravomoc a odpovědnost místních a městských národních výborů

Místní a městské národní výbory plní tyto hlavní úkoly:

- zabezpečují rychlý rozvoj zemědělské výroby;
- rozvíjejí místní výrobu zejména využitím místních zdrojů;
- rozšiřují a zkvalitňují služby obyvatelstvu;
- kontrolují úroveň zásobování a služeb obchodu a dodržování jakosti zboží a jeho cen;
- pečují o bytovou a občanskou výstavbu a o údržbu bytového majetku;
- dbají o zvyšování kulturní úrovně života ve městech i na venkově;

Na jednotlivých úsečích na úseku zemědělství

§ 2

(¹) Hlavním posláním místních a městských národních výborů je zabezpečovat rychlý rozvoj zemědělské výroby pomocí socialistických velkovýrobních forem; dbát o řádné využití základních výrobních prostředků zemědělské výroby a o jejich ochranu, zejména o zúročňování a ochranu zemědělské půdy; vytvářet předpoklady pro překračování plánů zemědělské výroby a pro rovnoměrné plnění plánu výkupu.

(²) Místní a městské národní výbory schvalují v souladu s úkoly státního plánu celoroční výrobně finanční plány jednotného zemědělského družstva, vyjadřují se k plánům farmy státního statku a dbají o to, aby při zpracování plánů bylo využito všech zdrojů a rezerv.

(1) Podporuje a všestranně napomáhají rozvoji socialistického soutěžení v zemědělství, pravidelně hodnotí plnění plánu výroby a výkupu a doporučují představenstvu družstva (vedoucímu farmy státního statku) opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

(2) Schvaluje investiční činnost jednotných zemědělských družstev a vyjadřuje se k investiční činnosti státních statků a k požadavkům na úvěry; kontroluje, zda se prostředků uvolněných státem na rozvoj zemědělské výroby, zejména prostředků na provádění melioračních prací a na ozdravění stáda, účelně využívá. Organizuje svépomocné akce k zúrodnění půdy, zejména k provádění melioračních prací a údržbě melioračních zařízení. Organizuje hubení plevelů a škůdců zemědělských plodin.

(3) Dbají, aby byly dodržovány stanovy jednotného zemědělského družstva, a mají právo pozastavit nezákonné rozhodnutí představenstva nebo členské schůze družstva, nezjedná-li družstvo samo nápravu; vyjadřují se k stanovám jednotného zemědělského družstva (jejich změnám).

(4) Napomáhají při výchově a školení členů jednotných zemědělských družstev a pracovníků farmařství státních statků.

(5) Podporují snahy jednotných zemědělských družstev o vytváření vhodných hospodářských celků na základě dobrovolného sloučování jednotných zemědělských družstev, které směřují k účelnějšímu soustředění základních fondů družstev a k účelnějšímu využívání velkovýrobní technologie a výrobní specializace.

(6) Pomáhají zajišťovat úkoly lesního hospodářství, ochranu lesního fondu a účelné hospodaření dřevem.

na úseku služeb obyvatelstvu a místní výroby

§ 3

(1) Místní a městské národní výbory odpovídají za to, aby místní výroba, služby a opravářská činnost uspokojovaly potřeby občanů. Zvýšenou pozornost věnují rozvoji a zkvalitnění takových služeb, které osvobojují ženy od namáhavých domácích prací, zvyšují úroveň kultury bydlení, hygieny a čistoty obce. Usilují, aby na tomto úseku byly postupně odstraněny rozdíly mezi městem a venkovem.

(2) Pečují o řádnou správu bytového fondu v obci. Zajišťují spravedlivé přidělování bytů a hospodaří s nebytovými místnostmi. Rozhodují ve věcech stanovení nájemného (vedlejších platů) z bytů a jiných místností.

(3) Organizují lidový sběr surovin.

(4) Řídí všechny provozovny služeb obyvatelstvu a místní výroby, jejichž činnost slouží převážně obyvatelstvu obce, zejména všechny podniky komunálních služeb, malé provozovny místního průmyslu, malé výrobní stavebních hmot, neplánované drobné provozovny místního národního výboru, domovní správy.

(5) Neplánované drobné provozovny místního národního výboru se zřizují pouze v malých obcích, které jsou vzdáleny od podniků komunálních služeb nebo výrobních družstev a ve kterých by nebylo účelné — s ohledem na malý počet obyvatelstva — zřizovat podnik nebo výrobní družstvo.

(6) Místní a městské národní výbory koordinují rozvoj podřízených provozoven s rozvojem provozoven výrobních družstev a ostatních provozoven místní výroby a služeb na svém území.

na úseku výstavby

§ 4

(1) Místní a městské národní výbory vypracovávají výhledové úvahy o rozvoji bytové a občanské výstavby, vytvázejí podmínky pro jejich realizaci a pomáhají při zvyšování kapacity stavební výroby i při využívání místních zdrojů stavebních hmot.

(2) Odpovídají za rozvoj družstevní i soukromé výstavby a za rozvoj výstavby bytů jednotných zemědělských družstev a spolupracují se závody při vytváření podmínek pro rozvoj podnikové bytové výstavby.

(3) Rozmísťují bytovou výstavbu a koordinují ji s výstavbou občanských zařízení podle svých územních plánů. Přitom dbají o to, aby výstavba bytů byla co nejvíce soustředěna, aby nedocházelo k plýtvání zemědělskou půdou a aby bylo maximálně využito komunikací a jiných veřejných zařízení v obcích.

(4) Sledují stav budov a stavební činnost v obci, činí vhodná opatření k odstranění závad a plní ostatní úkoly podle předpisů o územním plánování a podle stavebního řádu.

(⁵) Pečují o zlepšení vzhledu obcí úpravou prostředí, parků, zahrad, komunikací, dětských hřišť atd. a organizují všeobecné zvelebení obcí.

(⁶) Městské národní výbory ve větších městech vytvářejí se souhlasem okresního národního výboru podniky pro údržbu a opravy obytných domů.

na úseku dopravy

§ 5

(¹) Místní a městské národní výbory pečují o dobrý stav a sjízdnost místních komunikací včetně odpovídající investorské činnosti.

(²) Zajišťují provádění drobných oprav a údržby motorových vozidel včetně technických služeb motoristům, pokud rozsah místní potřeby umožňuje hospodárný provoz těchto zařízení. Řídí drobné autoopravářské dílny.

(³) Městské národní výbory zřizují podle potřeb obyvatelstva podniky městské dopravy, řídí je a zabezpečují jejich kvalitní a hospodárný provoz. K podnikům městské dopravy lze přičlenit i ostatní místní dopravu (autaxi) a popřípadě i vnitrostátní lodní dopravu, má-li převážně rekreační charakter.

na úseku vodního hospodářství a energetiky

§ 6

(¹) Místní a městské národní výbory řeší otázky zásobování a hospodaření vodou tak, aby se postupně zlepšoval vodní režim v souladu s rozvojem výrobních sil a rostoucí životní úrovni obyvatelstva.

(²) Řídí provoz a běžnou údržbu vodohospodářských základních zařízení místního významu (veřejných studní, vodovodních sítí, kanalizačních čistíren, kanalizačních sítí, hospodářských nádrží a vodoteče); pomáhají zajišťovat čistotu vodních toků.

(³) V rámci kapacity místních vodohospodářských zařízení a v souladu s plánem okresního národního výboru rozhodují o dalších přípojkách při povolení odběru a vypouštění vod.

(⁴) Za účelem rychlejšího rozvoje vodního hospodářství mohou sdružovat vlastní prostředky s prostředky závodů, jednotných zemědělských družstev a ostatních organizací. Mohou se též sdružovat s okolními národními výbory k výstavbě, správě i údržbě základních vodohospodářských fondů.

(⁵) Povolují stavbu studní (s výjimkou artézských) s odběrem vody do 0,5 l/sec. a odběry z povrchových vod do 0,5 l/sec., nevypouštějí uživatel závadné odpadní vody a je-li zachováno stanovené průtokové minimum v toku.

(⁶) Pečují o veřejné osvětlení a spolupracují se služebnami energetických podniků při úpravě odběru elektrické energie. Spolupracují při plnění úkolů spojených s rozvodem elektřiny, tepla a plynu na území obce.

na úseku vnitřního obchodu

§ 7

(¹) Místní a městské národní výbory rozhodují o rozmištění maloobchodních prodejen v obci, o výjimkách z prodejní doby a o přechodném uzavření prodejen a závodů veřejného stravování.

(²) Dávají souhlas ke jmenování vedoucích maloobchodních prodejen státního obchodu a provozoven Restaurací a jídelen a mohou požadovat jejich odvolání.

(³) Řídí občanskou kontrolu a spotřebitelské rady. Zabezpečují kulturnost a poctivost prodeje v obchodních jednotkách. Kontrolují úroveň zásobování a služeb obyvatelstvu, dodržování jakosti a sortimentu zboží a rozvozních plánů. Sledují činnost dozorčích orgánů spotřebních družstev.

(⁴) Pečují o cestovní ruch a řídí informační kanceláře turistického ruchu.

(⁵) Městské národní výbory ve větších městech řídí podnik nebo vedoucí závod Restaurací a jídelen.

na úseku školství a kultury

§ 8

(¹) Místní a městské národní výbory pečují o všeobecný kulturní rozkvět obce, o zvyšování vzdělanosti občanů a o výchovu mládeže v duchu marxisticko-leninského světového názoru.

(²) Zabezpečují těsné spojení školy se životem a ve-spolupráci s průmyslovými a zemědělskými závody pomáhají vytvářet podmínky pro rozvinutí polytechnické výchovy na školách. Podílejí se na provádění sociálně právní ochrany mládeže.

(³) Ve spolupráci s dobrovolnými společenskými organizacemi řídí kulturně osvětovou činnost v obci tak, aby pomáhala získávat občany pro aktivitu.

ní účast na plnění úkolů socialistické výstavy, na rozvíjení společenského a kulturního života a na řešení naléhavých hospodářských úkolů.

(¹) Zajišťuje materiální potřeby pro školní a mimoškolní výchovu mládeže. Rozvíjením výstavy výchovných zařízení ve spolupráci se závody a s jednotnými zemědělskými družstvy vytvářejí podmínky pro zvyšování zaměstnanosti žen.

(²) Spravuje základní devítileté a střední všeobecně vzdělávací školy, lidové školy umění (základní hudební školy, základní výtvarné školy a jiné školy tohoto druhu) a památkové objekty místního významu; řídí dětské útulky, mateřské školy, družiny mládeže, školní jídelny, domy pionýrů a mládeže, kulturní a osvětová zařízení, kina, osvětové besedy a místní lidové knihovny.

(³) Městské národní výbory mimo to spravují školy pro mládež vyžadující zvláštní péče, školy v přírodě, divadla, symfonické orchestry a řídí muzea, galerie, lidové hvězdárny, parky kultury a oddechu a zoologické zahrady.

(⁴) Místní a městské národní výbory koordinují činnost všech kulturních zařízení na území obce včetně zařízení závodů a družstev a schvalujejí jednotný plán kulturní a osvětové činnosti v obci.

na úseku zdravotnictví

§ 9

(¹) Místní a městské národní výbory dbají o zdravé životní a pracovní prostředí.

(²) Řídí jesle (žňové útuoky).

(³) Dávají souhlas ke změnám zdravotnických obvodů, ke zřízení, přemístění nebo zrušení zdravotnických zařízení a ke změnám ordinačních hodin. Vyjadřují se k ustanovování zdravotnických pracovníků v obci.

(⁴) Ukládají ve spolupráci s příslušným obvodním lékařem opatření k zajištění hygienické nezávadnosti životního a pracovního prostředí a vyjadřují se ke všem opatřením, která na jejich území provádějí orgány hygienicko-epidemiologické služby.

na úseku sociálního zabezpečení

§ 10

(¹) Místní a městské národní výbory soustavně sledují sociální poměry v obci, poskytují potřebným

občanům doplňkovou péči a ověřují okolnosti roz- hodné pro přiznání dávek sociálního zabezpečení.

(²) Pomáhají osobám se zněněnou pracovní schopností nastoupit do zaměstnání.

(³) Místní národní výbory, které určí okresní národní výbor, a městské národní výbory rozhodují o dávkách a službách sociální péče.

(⁴) Městské národní výbory řídí ústavy sociální péče (domovy důchodců) místního významu.

na úseku pracovních sil

§ 11

(¹) Místní a městské národní výbory pečují o využití zdrojů pracovních sil, pomáhají zabezpečovat nábor pracovníků pro důležitá odvětví národního hospodářství a podle zmocnění okresního národního výboru uzavírají se získanými pracovníky pracovní smlouvy jménem podniku.

(²) Odpovídají za získávání pracovníků, zejména odborných pracovníků a pracovníků z řad mládeže, pro jednotná zemědělská družstva, místní výrobu, služby a pro ostatní úseky svého hospodářství. Dozírají na praktický výcvik učňů v jednotných zemědělských družstvech.

na úseku vnitřní správy

§ 12

(¹) Místní a městské národní výbory zajišťují úkoly spojené s volbami do národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady.

(²) Činí opatření v oboru ochrany veřejného pořádku na území obce a plní úkoly podle předpisů o hlášení obyvatelstva. Spolupůsobí při provádění branného zákona a opatření k upevnění obranyschopnosti země i při přípravě brančů. Organizují, řídí a kontrolují požární ochranu v obci.

(³) Obstarávají vedení matrik a úkoly s tím spojené. Ověřují opisy listin a podpisy na listinách, s výjimkou případů, kdy listiny mohou být použity v cizině.

(⁴) Dohlížejí na činnost místních spolků a vytvářejí podmínky pro rozvoj dobrovolných společenských organizací.

(⁵) Zajišťují materiální potřeby pro činnost národního výboru a jeho orgánů a dobrovolných po-

žárních sborů. Obstarávají úkoly osobního úřadu pracovníků svého aparátu a pracovníků zařízení jimi spravovaných, pokud tato působnost na ně byla přenesena.

Při plánování a financování hospodářské a kulturní výstavby

§ 13

(¹) Místní a městské národní výbory vypracovávají podle směrnic okresního národního výboru úvahy o dlouhodobém rozvoji obce, pětileté plány rozvoje svého hospodářství a roční rozpočty. Místní a městské národní výbory, které spravují větší počet organizací, vypracovávají také roční plány rozvoje svého hospodářství.

(²) Místní a městské národní výbory v úvahách o dlouhodobém rozvoji obce řeší celkový výhledový rozvoj obce, její výstavbu, vývoj struktury hospodářství, rozvoj zemědělské výroby a rozvoj kulturního života pracujících. Tyto úvahy předkládají k potvrzení okresnímu národnímu výboru.

(³) V pětiletých plánech stanoví úkoly k uskutečnění cílů obsažených v úvahách o dlouhodobém rozvoji obce. Při vypracování návrhu pětiletého plánu se řídí hospodářskopolitickými směrnicemi okresního národního výboru, které rozpracovávají na jednotlivé podřízené organizace.

(⁴) Podle rozpracovaných směrnic vypracovávají organizace podřízené místnímu národnímu výboru a městskému národnímu výboru své návrhy plánu. Místní a městské národní výbory pak vypracovávají souhrnný návrh plánu rozvoje svého hospodářství a předkládají jej okresnímu národnímu výboru.

Oddíl 2

Pravomoc a odpovědnost okresních národních výborů

§ 14

(¹) Okresní národní výbory plní tyto hlavní úkoly:

- řídí a pomáhají rozvíjet hospodářskou a kulturní činnost místních a městských národních výborů;
- řídí zemědělskou výrobu, za jejíž rozvoj mají hlavní odpovědnost;

- řídí činnost výrobních podniků okresního významu a organizaci silniční dopravy;
- řídí školské, kulturní, zdravotnické a sociální instituce okresního významu;
- usměrňuje výstavbu obcí a zajišťuje její vysokou hospodářnost;
- organizují řešení bytových otázek na území okresu;
- vyřizují s konečnou platností všechny záležitosti občanů, pokud nejsou v pravomoci místních národních výborů (městských národních výborů);
- účastní se na řízení a plánování komplexního rozvoje hospodářství na území kraje a zabezpečují komplexní rozvoj okresu;
- všeestranně napomáhají plnění celostátních úkolů na území okresu;
- pečují o výchovu kádrů v rámci okresu.

(²) V Bratislavě, v Brně, v Ostravě a v Plzni plní úkoly okresních národních výborů městské národní výbory. Obvodní národní výbory zřízené v městských obvodech této měst plní úkoly místních národních výborů. Nutné odchylky v zájmu jednotného a účelného zajišťování úkolů ve městě může stanovit městský národní výbor v dohodě s obvodními národními výbory.

**Na jednotlivých úsečích
na úseku zemědělství**

§ 15

(¹) Okresní národní výbory řídí, plánují a odpovídají za komplexní rozvoj zemědělské výroby a výkup u jednotních zemědělských družstev, státních statků a školiných statků; u ostatních zemědělských závodů na území okresu řídí a plánují výrobu a výkup a činnost společných družstevních podniků.

(²) Stanoví agrotechnická, zootechnická, veterinární, fytopatologická a ekonomická opatření k zajištění plánovaných úkolů v okrese. Organizují zavádění pokrokové technologie v rostlinné a živočišné výrobě, rozvoj socialistického soutěžení a zlepšovatelského hnutí. Pečují o zlepšování zdravotního stavu skotu.

(³) Zabezpečují rozvoj mechanizace a využití mechanizačních prostředků. Zajišťují služby země-

dělství, zejména opravy strojů a zásobování náhradními díly a pomoc při zásobování zemědělství osivy, sadbou, strojenými hnojivy a mechanizačními prostředky. Pečují o rozvoj semenářství a plemenářství a o řádnou výživu půdy.

(*) Činné opatření k řádnému využití základních výrobních prostředků zemědělské výroby a k jejich ochraně, zejména k zúrodnění a ochraně zemědělské půdy.

(*) Poskytuje jednotným zemědělským družstvům všeestrannou pomoc při zemědělské investiční výstavbě a odpovídají za investiční výstavbu státních statků. Zabezpečuje včasnu přípravu této výstavby včetně projekční činnosti.

(*) Zajišťuje výchovu zemědělských kádrů v rámci okresu, včetně školení funkcionářů jednotných zemědělských družstev. Organizuje tiskovou a názornou propagaci.

(*) Schvaluje perspektivní a potvrzuje roční plány rozvoje zemědělské výroby jednotných zemědělských družstev; schvaluje plány státních statků a strojních a traktorových stanic.

(*) Plní úkoly státní péče o lesy. Kontroluje, zda veškerá činnost v lesním hospodářství zabezpečuje plné uplatnění všech užitečných funkcí lesa; zejména kontroluje plnění plánu v zalesňování, ochraně a ošetřování lesních kultur. Pomáhají při ochraně a zvelebování lesního fondu. Sledují a kontrolují hospodaření dřevem a plnění s tím sovisících úkolů dřevozpracujícího průmyslu.

(*) Řídí státní statky, školní statky, strojní a traktorové stanice, veterinární zařízení, okresní střediska přípravy zemědělských investic, zemědělské mistrovské a učňovské školy, učňovská zemědělská střediska, zemědělské a lesnické technické školy.

(*) Sleduje, hodnotí a kontroluje činnost ústředně řízených podniků a organizací na území okresu; schvaluje opatření okresní plemenářské správy a kontroluje jejich plnění; koordinuje činnost výkupních organizací v okrese ke splnění plánovaných úkolů ve výkupu zemědělských výrobků.

na úseku výstavby

§ 16

(*) Okresní národní výbory vytvářejí předpoklady pro optimální rozvoj provozoven poskytují-

cích služby obyvatelstvu a místních výroben řízených místními a městskými národními výbory. Rozvoj místní výroby a služeb na území okresu zajišťují tak, aby se rozsah a kvalita služeb zvyšovaly ve všech obcích okresu, zejména na venkově.

(*) Odpovídají za plné uspokojení požadavků obyvatelstva na opravy průmyslového zboží v souladu s růstem jeho spotřeby. Výrobu místního průmyslu orientují na doplňování sortimentu spotřebního zboží na trhu, na nesériovou a zakázkovou výrobu z dostupných surovin a na pomoc zemědělství výrobou zemědělského náradí a doplňkovou výrobou zemědělských strojů.

(*) Zajišťuje provádění zásadních opatření při správě bytového majetku a při přidělování bytů i nebytového prostoru.

(*) Řídí okresní podniky místního průmyslu.

(*) Sledují činnost mlýnsko-pekárenských závodů, spolupůsobí při řešení základních otázek pekárenské výroby, zejména rozhodují o množství, kvalitě a sortimentu výrobků, určují zásobovací rájony, stanoví rozvozní plány a dávají souhlas k jmenování a odvolání vedoucích mlýnsko-pekárenských závodů.

(*) Zabezpečují koordinaci činnosti výrobních družstev s obdobnými úseky hospodářství národních výborů a využívají kapacity výrobních družstev k zajišťování potřeb obyvatelstva.

na úseku služeb obyvatelstvu a místní výroby

§ 17

(*) Okresní národní výbory odpovídají za investorskou činnost v hospodářství, které je podřízeno místním, městským a okresním národním výbory, a napomáhají splnění plánu státní investiční výstavby.

(*) Zabezpečují řádné a kvalitní provádění zemědělské investiční výstavby a údržbu a opravy bytového fondu.

(*) Řídí komplexní provádění bytové výstavby včetně technického řešení; plánuje bytovou výstavbu ve všech jejích formách, tj. státní, družstevní, podnikovou, individuální, bytovou výstavbu jednotných zemědělských družstev, a provádějí rozpisy plánu této výstavby.

(*) Odpovídají za účelné rozmístění investiční výstavby na území okresu. Dbají o to, aby každá

obec měla svůj plán výstavby, vycházející z jednotného plánu výstavby okresu.

(¹) Řídí okresní stavební podnik a okresní investorský útvar.

(²) Ve velkých městech, kde je to účelné, vytvářejí specializované podniky na pravidlovou údržbu a opravy obytných domů.

(³) Ovlivňuje činnost všech stavebních organizací na území okresu. Zejména projednávají návrhy plánovaných úkolů stavební výroby na svém území s okresními správami krajských podniků, popř. s krajským národním výborem; kontrolují plnění plánovaných úkolů a činí opatření k jejich zabezpečení.

na úseku dopravy

§ 18

(¹) Okresní národní výbory zajišťují účelné uspořádání a rozvoj osobní a veškeré nákladní automobilové dopravy; vypracovávají podklady pro sestavení autobusových jízdních řádů.

(²) Pečují o technické služby motoristům, koordinují rozvoj autoopravárenství včetně značkových a družstevních opraven na území okresu.

(³) Odpovídají za dobrý stav a sjízdnost státních silnic a vykonávají investorskou činnost pro státní silniční síť II. a III. třídy.

(⁴) Koordinují silniční dopravu s dopravou železniční, vyjadřují se ke zřizování nebo rušení nákladních a vykládacích stanic a kontrolují kvalitu jejich práce.

(⁵) Organizují vytěžovací službu nákladní silniční dopravy.

(⁶) Řídí:

- okresní podniky automobilové osobní a nákladní dopravy, okresní vytěžovací střediska automobilové dopravy, okresní autoopravárenské podniky a okresní správy státních silnic,
- osobní vnitrostátní lodní dopravu, má-li převážně rekreační charakter.

na úseku vodního hospodářství a energetiky

§ 19

(¹) Okresní národní výbory zajišťují jednotnost řízení a rozvoj vodního hospodářství na území okresu.

U souladu se státním vodohospodářským plánem vypracovávají dílčí bilance vody a na podkladě návrhů místních (městských) národních výborů zpracovávají okresní programy vodohospodářského rozvoje; pravidelně kontrolují, jak podniky, závody, zařízení atd. dodržují předpisy o čistotě vodních toků a činí potřebná opatření k jejímu zlepšení.

(²) Zajišťují potřebnou projektovou a rozpočtovou dokumentaci pro obnovu a menší investiční výstavbu včetně akcí místních nebo městských národních výborů, a poskytují jim odbornou investorskou pomoc.

(³) Jsou investory výstavby základních vodohospodářských fondů, které svým rozsahem a významem přesahují možnosti místních a městských národních výborů, a spravují tyto fondy. Zabezpečují drobnou údržbu a generální opravy základních fondů a drobné investice na území okresu.

(⁴) Povolují zvláštní užívání vody a rozhodují o činí opatření ve všech věcech náležejících národním výborům podle zákona o vodním hospodářství s výjimkou věcí týkajících se hranicích toků a věcí spadajících do pravomoci místních národních výborů.

(⁵) Řeší otázky rozvodu elektřiny, tepla a plynu v rámci okresu. Spolupracují při provádění kontrol hospodaření všemi druhy energie.

(⁶) Řídí okresní vodohospodářské správy.

na úseku vnitřního obchodu

§ 20

(¹) Okresní národní výbory rozhodují o rozložení obchodní sítě na území okresu.

(²) Dávají souhlas ke jmenování ředitelů všech obchodních organizací s okresní působností a mohou požadovat jejich odvolání.

(³) Potvrzují obchodně finanční plány všech podniků obchodu s okresní působností a schvalují rozdělení a přesuny potravinářského zboží mezi obchodními organizacemi. Kontrolují plnění plánu a veškerou činnost obchodních podniků a závodů v okrese.

(⁴) Zařazují závody veřejného stravování a ubytovací závody do cenových skupin a tříd. Stanoví všechny druhy přírážek k cenám v závodech veřejného stravování a v ubytovacích závodech. V mimořádných případech ohrožení jakosti zeleniny a

ovoce rozhodují o jejích přeřazení do nižších cenových skupin.

(⁴) Pomáhají zabezpečovat rozvoj nových form prodeje. Zajišťují koordinaci tržních akcí v okrese. Stanoví po projednání s výrobními závody a obchodními organizacemi rajónizaci dodávek v okrese. Vytvářejí podmínky pro rozvoj cestovního ruchu.

(⁵) Zajišťují spolupráci a vzájemnou pomoc jednotlivých závodů a úřadů a odborových orgánů v okresech při stravování pracujících. Vykonávají kontrolní a dohlédací činnost u závodních i školních jídelen, zejména v otázkách dodržování hygieny a norem.

(⁶) Řídí:

- a) Restaurace a jídelny,
- b) Uhelené skladы.

na úseku školství a kultury

§ 21

(¹) Okresní národní výbory vytvářejí podmínky pro všeobecný rozvoj vzdělání a kultury občanů, pro výchovu mládeže v duchu marxisticko-leninského světového názoru, pro spojování školy se životem a pro rozvoj lidové umělecké tvorivosti.

(²) Odpovídají za všeobecnou přípravu mládeže ve všeobecně vzdělávacích, pedagogických, učňovských a odborných školách a za rozvoj studia pracujících. Řídí a kontrolují výběr žáků na výtvarné školy. Provádějí a organizují sociálně právní ochranu mládeže.

(³) Provádějí všeobecný dozor na všech školách v okrese (včetně státního dozoru na výchovu učňů), odborný dozor na těch školách, na nichž tento dozor neprovádějí krajské národní výbory podle § 35 odst. 2, a metodické vedení výchovných, kulturních a osvětových zařízení. V dohodě s místními a městskými národními výbory stanoví síť základních devítiletých a středních všeobecně vzdělávacích škol, lidových škol umění a jejich obvody a rozhodují o přijímání, propouštění a rozmístování učitelů a školských pracovníků.

(⁴) Koordinují veškerou kulturně osvětovou práci v okrese a pečují o zvyšování její ideové účinnosti. Ve spolupráci se společenskými organizacemi připravují a rozpracovávají jednotný plán kulturně osvětové činnosti v okrese.

(⁵) Kontrolují a hodnotí rozšířování a propagaci literatury v okrese. Povolují a koordinují tisk neperiodických tiskovin okresního významu.

(⁶) Rozhodují o kulturně politickém využití a ochraně památek i přírody v okrese a spravují významné památkové objekty.

(⁷) Dohlížejí na činnost a hospodaření církevních organizací.

(⁸) Řídí učňovské a odborné školy, střední školy pro pracující, žákovské a dětské domovy (včetně připojených škol), výchovny dorostu, okresní pedagogická střediska, okresní domy pionýrů a mládeže, školy v přírodě, osvětové domy a okresní lidové knihovny.

na úseku zdravotnictví

§ 22

(¹) Okresní národní výbory odpovídají za poskytování kvalifikované preventivní a léčebné péče obyvatelstvu.

(²) Zabezpečují hlavní úkoly vyplývající z celostátní i krajské zdravotnické politiky, výuku a výchovu středních zdravotnických pracovníků a provádějí rozmístování pracovníků ve zdravotnictví.

(³) Vymezují spádová území pro zdravotnická zařízení sloužící obyvatelstvu okresu a stanoví v dohodě s příslušným místním (městským) národním výborem hranice územních zdravotnických obvodů.

(⁴) V rámci své působnosti činí potřebná opatření k zabezpečení zdravého životního a pracovního prostředí.

(⁵) Řídí okresní ústavy národního zdraví, odborné léčebny, lázeňské jednotky místního významu a jiná zdravotnická zařízení, pokud nebudou začleněny do okresního ústavu národního zdraví.

na úseku sociálního zabezpečení

§ 23

(¹) Okresní národní výbory rozhodují o dávkách a službách sociální péče, pokud toto rozhodování nebylo svěřeno místním nebo městským národním výborům. Rozhodují o odvolání proti rozhodnutí místních a městských národních výborů o dávkách a službách sociální péče.

(²) Rozhodují v rozsahu, v němž k tomu byly pověřeny, o dávkách duchodového zabezpečení (pojištění). Provádějí duchodové a nemocenské pojíš-

tění členů jednotných zemědělských družstev a důchodové pojistění osob samostatně hospodařících, rozhodují o dávkách nemocenského pojistění členů jednotných zemědělských družstev a nepracujících důchodců.

(³) Umisťuje osoby se změněnou pracovní schopností na vhodná místa, zajišťuje jejich přípravu pro povolání a spolupůsobí při vytváření pracovních příležitostí pro invalidy. Zabezpečuje ústavní výchovu tělesně a duševně vadných dětí.

(⁴) Řídí ústavy sociální péče okresního významu a výcviková a rehabilitační střediska.

na úseku pracovních sil

§ 24

(¹) Okresní národní výbory odpovídají za nejekonomičtější rozmístění všech zdrojů pracovních sil v souladu s celostátními potřebami.

(²) Zajišťuje zaměstnání občanům hlásícím se o zaměstnání a dorostu, který vychází ze škol.

(³) Vykonávají dozor na zaměstnávání pracovníků v závodech.

(⁴) Provádějí nábor pracovních sil pro klíčové podniky a oblasti s nedostatkem pracovních sil, dávají souhlas podnikům k provádění samostatného náboru pracovních sil a určují jim v rámci okresu oblasti a zdroje, ve kterých mohou provádět nábor.

(⁵) Další úkoly na úseku pracovních sil plní okresní národní výbory při řízení a plánování komplexního rozvoje hospodářství a kultury v okrese (§ 27).

na úseku vnitřní správy

§ 25

(¹) Okresní národní výbory zajišťují provádění volb do národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady; provádějí volby soudců a soudců z lidu lidových soudů. Rozhodují o územních změnách obcí a připravují návrhy na územní změny obcí a okresů, o kterých rozhodují vyšší orgány.

(²) Spolupůsobí při provádění branného zákona a opatření k upevňování obranyschopnosti země při přípravě branců. Činí opatření k ochraně veřejného pořádku na území okresu; organizují civilní obranu a řídí a kontrolují požární ochranu v okrese.

(³) Rozhodují ve věcech státního občanství a vydávají osvědčení o státním občanství, pokud není příslušný jiný orgán. Schvaluji vytváření matričních obvodů a rozhodují ve vyhrazených věcech matričních a sňatkových.

(⁴) Plní úkoly podle předpisů o dobrovolných organizacích.

(⁵) Zajišťují materiální potřeby pro činnost národního výboru a jeho orgánů, pro veřejné požární útvary a pro účely civilní obrany. Rozhodují o mzdových a pracovních otázkách pracovníků okresního národního výboru a těch místních národních výborů, na něž tato působnost nebyla přenesena; koordinují a kontrolují provádění této agendy u ostatních místních a městských národních výborů a provádějí systemizaci aparátů okresních, místních a městských národních výborů.

(⁶) Řídí veřejné požární útvary a okresní archivy.

Při plánování a financování hospodářské a kulturní výstavby

§ 26

Při plánování a financování rozvoje hospodářství spravovaného okresními, místními a městskými národními výbory okresní národní výbory:

1. v rámci hospodářskopolitických směrnic krajských národních výborů stanoví hospodářskopolitické směrnice pro vypracování úvah o dlouhodobém rozvoji obcí a měst, pětiletých a ročních plánů a ročních rozpočtů pro své organizace a pro městské a místní národní výbory na území okresu;
2. řídí vypracování plánů a rozpočtů na městských a místních národních výborech a ve svých organizacích, poskytuje jim přitom všeestrannou pomoc a projednávají s nimi jejich návrhy plánu a rozpočtu;
3. vypracovávají souhrnné plány a rozpočty za celé hospodářství řízené okresními, městskými a místními národními výbory na území okresu a předkládají je krajským národním výborům;
4. v rámci úkolů, objemu prostředků a počtu pracovníků stanovených plánem krajských národních výborů stanoví ve svých plánech jednotlivým městským a místním národním výborům a svým organizacím základní úkoly a souhrnné objemy prostředků a počty pracovníků; ve vý-

jimečných případech, bude-li to pro rozvoj hospodářství celého okresu nebo kraje nutné, stanoví okresní národní výbory objemy prostředků, popřípadě i počty pracovníků místnímu nebo městskému národnímu výboru odděleně pro určitou hospodářskou nebo rozpočtovou organizaci.

§ 27

Při řízení a plánování komplexního rozvoje hospodářství a kultury okresní národní výbory:

1. všeobecně napomáhají k plnění celostátních úkolů na území okresu a zajišťují rozvoj a rozšíření svého hospodářství v souladu s potřebami rozvoje celého hospodářství v okrese a s vývojem osídlení;
2. sledují celkový vývoj hospodářství, životní a kulturní úrovně obyvatelstva, vypracovávají návrhy týkající se využití všech zdrojů a podmínek okresu a projednávají je s krajskými národními výbory a s ústředně řízenými závody a podniky na svém území;
3. zabezpečují na základě rozborů o vývoji, stavu a struktuře obyvatelstva potřebu pracovníků pro celé hospodářství na svém území a krajskému národnímu výboru předkládají návrhy na využití zdrojů pracovních sil, rozšíření dorostu a výchovy odborných kádrů; zabezpečují meziokresní a mezikrajové přesuny pracovních sil, zajišťují zvyšování zaměstnanosti žen a osob se změněnou pracovní schopností, pečují o zlepšování věkového průměru pracujících v zemědělství a usměrňují uvolňování pracovníků ze zemědělství do jiných odvětví. Vyjadřují se k návrhům na rušení nebo podstatné omezení výroby v závodech řízených ústředními orgány v případech, kdy by došlo k snížení zaměstnanosti. Vyjadřují se k požadavkům na zvyšování počtu pracovníků v podnicích a závodech řízených ministerstvy z hlediska možnosti jejich zabezpečení v rámci okresu;
4. vyjadřují se ke všem investičním úkolům, zejména z hlediska umístění v okrese, územně technického řešení a zabezpečení nároků na hospodářství řízené okresními, místními a městskými národními výbory;
5. zodpovídají za správné vypracování územních plánů měst a obcí a ve spolupráci s místními a městskými národními výbory určují všem organizacím plochy pro provoz a výstavbu. Na-

- vrhují hospodářským organizacím společný postup při výstavbě zařízení sloužících několika investorům; koordinují výstavbu a zřizování všech kulturních, zdravotních, sociálních, tělovýchovných a rekreačních zařízení v okrese;
6. zabezpečují potřeby celého hospodářství v okrese automobilovou dopravou a spolupracují při koordinaci železniční a automobilové dopravy;
7. koordinují výstavbu vodo hospodářských zařízení v okrese a zajišťují účelné hospodaření vodou a dodržování čistoty toků;
8. účelně rozmisťují hospodářství, které má zejména školská, zdravotnická, sociální a kulturní zařízení, provozovny místního průmyslu a obchodní jednotky, a to v souladu s rozvojem celého hospodářství na území okresu; rozmisťují bytovou a ostatní výstavbu do obcí s příznivými spádovými podmínkami a řeší tak potřeby skupin na sebe navazujících obcí; vedou v tomto směru místní národní výbory k účelnému spojování materiálových a finančních prostředků;
9. pro správné určování v růstu životní úrovně obyvatelstva provádějí potřebné rozitory, zejména o příjmech a výdajích obyvatelstva, o společenské nevýrobní spotřebě apod.

Oddíl 3

Pravomoc a odpovědnost krajských národních výborů

§ 28

Krajské národní výbory plní tyto hlavní úkoly:

- zabezpečují správné stanovení a rovnoramenné plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby řízené národními výbory;
- sladují odvětvová a územní hlediska v řízení, plánování a financování rozvoje národního hospodářství a zajišťují koordinaci rozvoje všech odvětví na území kraje;
- napomáhají k zabezpečení celostátních úkolů na území kraje, organizují využívání všech jeho zdrojů a rezerv a rozmisťují hospodářství řízené národními výbory;
- řídí činnost okresních národních výborů a vytvářejí předpoklady pro to, aby okresní, městské a místní národní výbory úspěšně plnily své úkoly na všech úsecích hospodářství a kultury, které jsou jim podřízeny;

přímo řídí jen ty hospodářské a rozpočtové organizace, které mají význam pro rozvoj hospodářství a kultury celého kraje.

Na jednotlivých úsecích

na úseku zemědělství

§ 29

(¹) Krajské národní výbory odpovídají za komplexní rozvoj zemědělské výroby v kraji a určují úkoly zemědělské výroby a výkupu jednotlivým okresním národním výborům; odpovídají za stanovení správných proporcí mezi rostlinnou a živočišnou výrobou a za zabezpečení nejvyšší ekonomickej efektivnosti výroby při plném využití výrobních a ekonomických podmínek okresů; sledují a hodnotí činnost jednotlivých výkupních organizací a kontrolují, jak plní své úkoly ve výkupu zemědělských výrobků.

(²) Řídí činnost okresních národních výborů při plnění úkolů státní péče o lesy a hospodaření dřevem. Pomáhají organizacím lesního hospodářství v péči o ochranu lesního fondu.

(³) Kontrolují provádění správné mzdrové politiky, pečují o rozvoj socialistického soutěžení a v krajském měřítku organizují tiskovou a názornou propagaci. Provádějí pedagogický a odborný dozor nad zemědělskými a lesnickými školami řízenými okresními národními výbory.

(⁴) Řídí krajské podniky zemědělských a lesotechnických meliorací; krajská veterinární zařízení; krajské zemědělské projektové ústavy.

(⁵) Sledují, hodnotí a kontrolují činnost ústředně řízených podniků a organizací na území kraje, zejména krajských plemenářských správ a šlechtitelských a semenářských podniků; projednávají s nimi návrhy jejich plánů. Dávají souhlas ke jmenování a odvolání vedoucích těchto podniků a organizací.

na úseku služeb obyvatelstvu a místní výroby

§ 30

(¹) Krajské národní výbory odpovídají za celkovou koncepcí rozvoje služeb obyvatelstvu a místní výroby na území kraje; koordinují rozvoj výrobních družstev s rozvojem ostatních úseků hospodářství.

(²) V rozsahu určeném zvláštními předpisy stanoví ceny výrobků, prací a služeb pro organizace místní výroby a komunálních služeb, pro výrobní družstva, popř. i pro jiné organizace v kraji, stanoví-li to zvláštní předpisy. Zajišťují kontrolu dodržování stanovených cen.

(³) Řídí krajské podniky sběrných surovin, mlýnsko-pekárenské podniky a pivovarsko-sladařské podniky.

na úseku výstavby a stavebnictví

§ 31

(¹) Krajské národní výbory zajišťují stálý růst kapacity stavební výroby a výroby stavebních hmot všeestranným zvyšováním produktivity práce, uplatňováním pokrokových metod stavění a organizace práce, mechanizací těžkých a namáhavých prací, soustavným budováním materiálové a surovinové základny a zlepšováním odbytu a zásobování; zabezpečují projekci pro výstavbu v odvětvích řízených národními výbory.

(²) Pomáhají zajišťovat centralizovanou investiční výstavbu prováděnou ministerstvy a jmenovitá úkoly docentralizované investiční výstavby, a to zejména zajišťování kapacity stavební výroby.

(³) Zabezpečují některé speciální úkoly v investorské činnosti pro všechny okresní národní výbory v kraji.

(⁴) Dohlížejí na geologickou službu na ložiskách těžených organizacemi národních výborů, na jejich vyhodnocování a na řádné hospodaření ložiskovými surovinami a plní úkoly náležející jim podle předpisů o využití nerostného bohatství.

(⁵) Řídí krajská sdružení národních podniků ve stavebnictví, krajské projektové ústavy a krajské investorské útvary.

na úseku dopravy

§ 32

(¹) Krajské národní výbory zajišťují účelné uspořádání a rozvoj silniční dopravy, autoopravárenství a správu silniční sítě v kraji. Vykonávají investorskou činnost pro státní silniční síť I. třídy.

(²) Schvalují krajské přepravní plány silniční dopravy a organizují řízení dálkové nákladní automobilové dopravy.

(³) V úzké spolupráci s okresním národním výborem sestavují a schvalují jízdní rády autobusových tratí ČSAD; zabezpečují účinnou koordinaci

autobusové dopravy mezi okresy a ve spolupráci s ostatními krajskými národními výbory mezi krajem.

(*) Řídí organizaci pro vytěžovací službu veškeré nákladní automobilové dopravy na území kraje.

(*) Koordinuje činnost autoopravárenských podniků mězených národními výbory, popřípadě výrobními družstvy, a podniků ministerstva všeobecného strojírenství; rozhoduje o typizaci a specializaci autoopraven a schvaluje plán jejich rozmístění.

na úseku vodního hospodářství a energetiky

§ 33

(¹) Krajské národní výbory zajišťují komplexní rozvoj vodního hospodářství na území kraje. Zabezpečují vodohospodářskou investiční výstavbu přesahující rámec okresu, poskytují odbornou pomoc okresním národním výborům, schvalujují projektovou a rozpočtovou dokumentaci staveb nadokresního významu a staveb se složitým technickým řešením, zajišťují projektovou dokumentaci vodohospodářských investic a dávají posudky pro veškerou výstavbu z hlediska státního vodohospodářského plánu.

(²) Zajišťují čistotu vod, provádějí průzkum znečištěných toků a činí opatření ke zlepšení dosavadního stavu; povolují zvláštní užívání vody na hraničních tocích. Organizují v rámci kraje protipovodňovou službu.

(³) Určují pořadí při elektrifikaci obcí a osad a při rozvodu tepla do měst, schvalují návrhy na stanovení investora a provozovatele energetických zařízení sloužících více spotřebitelům a dbají o zlepšování hospodaření elektrickou energií, teplem, pevnými a tekutými palivy a plyny.

(⁴) Řídí vodohospodářská rozvojová investiční střediska.

na úseku vnitřního obchodu

§ 34

(¹) Krajské národní výbory se zúčastňují vypracování a rozpisu plánu maloobchodního obratu na všechny obchodní organizace podle stanovené metodiky. Kontrolují plnění plánu a zúčastňují se komplexních ekonomických rozborů krajských organizací obchodu.

(²) Sestavují výhledové a pětileté plány cestovního ruchu, provádějí jejich roční zprávování,

koordinují úkoly na úseku rozvoje cestovního ruchu mezi jednotlivými organizacemi a rozdělují prostředky určené na podporu cestovního ruchu.

(³) Dávají souhlas ke jmenování ředitelů krajských obchodních organizací a mohou požadovat jejich odvolání.

na úseku školství a kultury

§ 35

(¹) Krajské národní výbory zajišťují proporcionalní rozvoj školských a kulturních zařízení v kraji. Odpovídají za jednotu jejich politickoideového a kulturně výchovného působení v duchu marxisticko-leninského světového názoru.

(²) Řídí pedagogickou a odborně politickou činnost všech školských a kulturních zařízení spravovaných národními výbory, provádějí odborný dozor na učňovských, odborných a středních všeobecně vzdělávacích školách a odpovídají za výchovu kádrů v kraji.

(³) Pečují o rozvoj umění.

(⁴) Dohližejí na činnost a hospodaření církevních organizací, jejichž působnost přesahuje rámec okresu.

(⁵) Řídí

pedagogické instituty;

krajský podnik pro film, koncerty a estrády;

krajský podnik knižního maloobchodu;

krajské nakladatelství;

krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody;

v některých krajských konzervatoř a státní vědeckou knihovnu.

na úseku zdravotnictví

§ 36

(¹) Krajské národní výbory určují zásadní konцепci zdravotnictví a zajišťují jeho proporcionalní rozvoj na území kraje.

(²) Pečují o vysokou kvalifikaci vedoucích zdravotnických pracovníků, o jejich účelné rozmístění v kraji a stanoví plán školení lékařů a středních zdravotnických pracovníků; provádějí pedagogický a odborný dozor nad zdravotnickými školami řízenými okresními národními výbory.

(¹) Zabezpečuje poskytování specializovaných služeb obyvatelstvu celého kraje. Odpovídají za rovnoměrné zabezpečení obyvatelstva odbornými službami a za vysokou úroveň zdravotnických služeb. Určují spádová území pro poskytování odborných služeb.

(¹) Zajišťuje plynulé zásobování lékáren léčivým a zdravotnickým materiálem.

(¹) Řídí krajský ústav národního zdraví a některé lázeňské jednotky a léčebny krajského významu, pokud nebudou začleněny do krajského ústavu národního zdraví.

na úseku sociálního zabezpečení

§ 37

(¹) Krajské národní výbory vytvářejí předpoklady pro rozvoj sociálního zabezpečení v kraji; řídí provádění důchodového zabezpečení (pojištění) a nemocenského pojištění členů jednotných zemědělských družstev a důchodců.

(¹) Odpovídají za posudkovou službu sociálního zabezpečení v kraji, za správné rozmístění lékařů posudkové služby a pečují o jejich vysokou kvalifikaci.

(¹) Rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím okresních národních výborů o dávkách a službách sociálního zabezpečení (pojištění).

(¹) Řídí ústavy a zařízení sociální péče krajského významu.

na úseku pracovních sil

§ 38

(¹) Krajské národní výbory zajišťují pracovními silami plnění základních úkolů rozvoje národního hospodářství a zabezpečují správné využití zdrojů pracovních sil na svém území.

(¹) Odpovídají za plnění plánu náboru pracovních sil pro jiné kraje a zajišťují s tím spojené mezikrajevé přesuny pracovních sil.

(¹) Řídí provádění dozoru na zaměstnávání pracovníků.

(¹) Další úkoly na úseku pracovních sil plní při řízení a plánování komplexního rozvoje hospodářství a kultury v kraji (§ 41).

na úseku vnitřní správy

§ 39

(¹) Krajské národní výbory zajišťují provádění voleb do národních výborů, Národního shromáždění

a Slovenské národní rady. Volí soudce a soudce z lidu krajských soudů. Schvaluji nepodstatné územní změny okresů. Provádějí změny v pojmenování obcí.

(¹) Spolupůsobí při provádění branného zákona a opatření k upevnění obranyschopnosti země i při přípravě brančů. Činí opatření k ochraně veřejného pořádku v rámci kraje. Organizují civilní obranu a řídí a kontrolují požární ochranu v kraji.

(¹) Zajišťuje materiální potřeby pro činnost národního výboru a jeho orgánů a pro účely civilní obrany.

(¹) Vykonávají dozor ve věcech dobrovolných organizací a spolků, ve věcech matričních a státního občanství.

(¹) Vykonávají v rámci kraje koordinaci a kontrolní funkci ve věcech práce a mezd zaměstnanců národních výborů a zařízení jimi spravovaných, provádějí systemizaci aparátu krajského národního výboru a rozvrhují základní systemizační ukazatele pro aparáty národních výborů nižších stupňů.

Při plánování a financování hospodářské a kulturní výstavby

§ 40

Při plánování a financování rozvoje hospodářství spravovaného národními výbory krajské národní výbory

1. podle směrnic pro sestavení dlouhodobých a pětiletých plánů a opatření pro sestavení ročních plánů a rozpočtu schválených vládou stanoví hospodářskopolitické směrnice pro vypracování návrhů dlouhodobých, pětiletých a ročních plánů a rozpočtů v krajích;

2. řídí vypracování plánů a rozpočtů na okresních národních výborech a ve svých organizacích; vypracovávají návrhy souhrnných plánů a rozpočtů za celé hospodářství řízené národními výbory v krajích a předkládají je vládě a Státní plánovací komisi návrhy rozpočtů ministerstvu financí;

3. v rámci úkolů, prostředků a počtu pracovníků stanovených státním plánem stanoví ve svých plánech jednotlivým okresním národním výborum a svým organizacím základní úkoly, objemy prostředků a počty pracovníků souhrnně za celé jejich hospodářství; v nezbytné míře sva-

noví všem anebo jen některým okresním národním výborům objemy prostředků, popřípadě počty pracovníků odděleně pro některá odvětví nebo jejich části.

§ 41

Při řízení a plánování komplexního hospodářského a kulturního rozvoje na svém území krajské národní výbory:

1. na základě směrnic schválených vládou vypracovávají návrhy dlouhodobých a pětiletých plánů rozvoje celého hospodářství na území krajů; tyto návrhy obsahují v ukazatelích charakterizujících celkový rozvoj krajů úkoly v rozvoji a rozmístění výrobních sil, úkoly v životní úrovni obyvatelstva v kraji, přehled o vývoji celkového počtu a složení obyvatelstva apod.;
2. přednostně zajišťují
 - a) plnění úkolů stanovených plánem vůči jiným krajům, především mezikrajové přesuny pracovních sil, stavebních kapacit, stavebních hmot, potravin a jiných výrobků atd.;
 - b) plnění základních úkolů rozvoje národního hospodářství na území kraje, zejména pracovními silami, kapacitou stavební výroby, bytovou výstavbou, dopravou, vodou atd.;
3. navrhují na základě rozborů přírodních a ekonomických podmínek krajů a okresů řešení některých konkrétních otázek rozvoje odvětví hospodářství na svém území; pokud jde o hospodářství řízené ministerstvy, projednávají své návrhy s výrobními hospodářskými jednotkami; přesahuje-li uskutečnění návrhů možnosti výrobních hospodářských jednotek, pak předkládají návrhy příslušným ministerstvům a Státní plánovací komisi;
4. bilancují zdroje a potřebu pracovních sil, projednávají s podniky přímo řízenými ministerstvy potřebu pracovníků a kontrolují, jak podniky pracovními silami hospodaří; zabezpečují správné rozmístění dorostu a absolventů odborných škol;
5. vypracovávají bilance peněžních příjmů a výdajů obyvatelstva; ukládají okresním národním výborům a svým organizacím opatření zabezpečující vyrovnost bilancí a navrhují ministerstvům a ostatním ústředním orgánům obdobná opatření pro odvětví řízená těmito orgány;
6. v dlouhodobých a pětiletých plánech stanoví a v ročních plánech zpřesňují rozvoj výroby stavebních hmot a rozvoj kapacit stavebních prací v souladu s potřebami investorů; přitom vychází ze znalosti kapacit stavebních organizací pracujících na území kraje a ze znalosti investičních potřeb pro zajištění rozvoje hospodářství a kultury v kraji a dbají o upevňování dlouhodobých vztahů mezi odběrateli a dodavateli;
7. posuzují veškerou centralizovanou investiční výstavbu z hlediska její účelnosti, rozmístění a časové a územní návaznosti, odstranění nadmerné rozestavěnosti a soustředění prostředků; dávají souhlas k umístění veškeré decentralizované investiční výstavby a vyjadřují se k návrhům na její zařazení do plánů stavebních organizací řízených ministerstvy; doporučují výrobním hospodářským jednotkám, ministerstvům a Státní plánovací komisi opatření k lepšímu využití kapacit; podrobnější pokyny vydá Státní plánovací komise;
8. organizují společnou investiční výstavbu základních fondů sloužících několika organizacím a rozhodují o investortví a podílu zúčastněných organizací na investičních nákladech v případech, kdy nedojde k dohodě na úrovni okresních národních výborů;
9. zabezpečují koordinaci výstavby a zřizování všech kulturních, sociálních, zdravotních, tělovýchovných, rekreačních a dopravních zařízení;
10. zkoumají vývoj odběratelsko-dodavatelských vztahů mezi podniky uvnitř kraje i vztahy k ostatním krajům, zejména vztahy mezi výrobou a obchodem, a provádějí nutná opatření nebo je navrhují ministerstvům nebo vládě;
11. zkoumají cesty surovin a výrobků z hlediska maximálního přiblížení výroby ke zdrojům surovin i místu spotřeby a provádějí nebo navrhují nutná opatření;
12. provádějí rozboru dopravy na celém území kraje a navrhují opatření k odstranění ekonomicky neúčelných přeprav; plánují a koordinují veškerou nákladní automobilovou dopravu (veřejnou i závodovou), rozdělují fondy hlavních materiálových a základních prostředků pro tuto dopravu; koordinují automobilovou dopravu s dopravou železniční;

13. zabezpečují koordinaci rozvoje energetiky a tepelných zařízení s rozvojem bytové výstavby a všech odvětví hospodářství na území kraje;
14. pečují o zvelebení přírody a ochranu půdy, lesů, ovzduší, vodních toků a chráněných částí přírody a zajišťují odstraňování zdrojů a příčin zhoršování přírodního prostředí a nadměrného hluku;
15. zabezpečují vypracování krajských rajónových územních plánů a koordinují vypracování územních plánů na národních výborech nižších stupňů;
16. potvrzuji plány výrobních družstev.

organizování a kontrole plnění úkolů národního výboru.

Oddíl 1

Rada národního výboru

§ 43

Rady národních výborů zabezpečují a organizují plnění úkolů národních výborů na všech úsečích hospodářské, kulturní a ostatní společenské výstavby. Usměrňují a koordinují činnost komisí národního výboru, řídí činnost odborů národního výboru a sjednocují tak jejich úsilí k úspěšnému plnění úkolů v rozvoji hospodářství a kultury.

Část druhá

Uspořádání a činnost orgánů národních výborů

§ 42

(¹) Plenární zasedání národního výboru jako sbor všech poslanců má rozhodující úlohu při určování hospodářské, kulturní, sociální a zdravotní politiky v územním obvodu národního výboru; zejména stanoví plán a rozpočet, organzuje jejich plnění a rozhoduje o všech dalších závažnějších záležitostech. Plenární zasedání si může vyhradit rozhodnutí a rozhodnout jakoukoliv otázku, spadající do působnosti národního výboru.

(²) K úspěšnému organizování pracujících a k jejich zapojování do řízení hospodářské a kulturní výstavby plenární zasedání národního výboru vytváří radu a komise. Prací v nich pověřuje poslance, kteří se tak soustavně účastní řešení a plnění úkolů národního výboru, zejména přípravy a zabezpečování jeho plánů a rozpočtu a řízení činnosti podniků, školských, kulturních, sociálních a jiných zařízení sloužících obyvatelstvu. Do komisi volí též další občany v počtu stanoveném v § 34 zákona.

(³) Radě a komisím jako kolektivním voleným orgánům národního výboru přísluší řešit otázky hospodářské a kulturní výstavby podle směrnic plenárního zasedání národního výboru, jemuž jsou ze své činnosti odpovědný. Předkládají mu k rozhodování otázky, které jsou mu v § 22 zákona vyhrazeny, anebo u nichž to okolnosti zvláště vyžadují.

(⁴) Národní výbory dále vytvářejí odbory, jejichž hlavním posláním je pod vedením kolektivních volených orgánů pomáhat při rozpracování,

§ 44

(¹) Hlavním úkolem rad národních výborů je v těsné součinnosti s komisemi národních výborů organizovat a řídit vypracovávání a uskutečňování plánů rozvoje hospodářské a kulturní výstavby a ročních rozpočtů. Přitom se rady zaměřují na řešení a zabezpečení hlavních článků rozvoje hospodářství a kultury, zejména zemědělské výroby, jakož i důležitějších otázek společných několika odvětví a otázek přesahujících svými hlavními souvislostmi rámec jednoho odvětví.

(²) Rady národních výborů organizují sestavování a zabezpečování plánu a rozpočtu za nejširší účasti pracujících. K řešení zásadních otázek plnění plánu rozvoje jednotlivých odvětví hospodářství národních výborů, k mobilizaci všech místních zdrojů a rezerv využívají pomocí předních pracovníků, osvědčených zkušeností novátorů a zlepšovatelů, svolávají technickoekonomické konference a jiné porady k řešení problémů rozvoje výroby.

(³) Rady zajišťují podle směrnic národního výboru plnění hlavních úkolů plánu a rozpočtu na základě široce rozvíjené organizátorské práce v místech pracujících. V těsném pracovním styku s příslušnými orgány Revolučního odborového hnutí vytvářejí podmínky k soustavnému rozvíjení iniciativy a aktivity pracujících a socialistického soutěžení za rovnoměrné plnění a překračování plánovaných úkolů.

(⁴) Rady dbají, aby se efektivnost hospodářství národních výborů a společenská produktivita práce neustále zvyšovala a aby se co nejhospodárněji využívalo všech materiálových, finančních a jiných prostředků. Z těchto hledisek rozhodují rady na

návrh komisi o použití finančních a materiálových rezerv, pokud národní výbor rozhodování o tom v určitém rozsahu nesvěří plánovací, popř. finanční komisi.

soutěžení pracujících napomáhá plnění plánu. Udělují uznání a jiné odměny nejlepším pracovním kollektivům. Rady krajských národních výborů spolu s krajskými odborovými radami udělují nejlepším podnikům Rudé prapory, Rudé standarty apod.

§ 45

(¹) Předním úkolem rad krajských a okresních národních výborů je zabezpečovat plánovitý a komplexní rozvoj svého území. Koordinuje činnost podniků a zařízení řízených národním výborem s činností podniků a organizací řízených ministerstvy. Rady okresních národních výborů řeší tyto otázky v úzkém styku s radami místních a městských národních výborů.

(²) Rady národních výborů jsou běžně ve styku s vedoucími organizacemi řízených ústředními orgány a v těsné součinnosti s nimi řeší zásadní otázky komplexního rozvoje hospodářství v obvodu národního výboru. Organizace řízené ústředními orgány jsou povinny spolupracovat s národními výbory a plnit úkoly nutné k zabezpečení plánovitého rozvoje krajů, okresů a obcí a odstraňovat nedostatky, na které je národní výbor upozorněn. Organizace jsou povinny poskytovat radám na jejich požádání nutné zprávy, údaje a vysvětlení.

§ 46

(¹) Rady národních výborů provádějí a organizují soustavnou a účinnou kontrolu plnění usnesení, plánu a rozpočtu národních výborů i svých vlastních opatření a usnesení a směrnic vyšších orgánů.

(²) Rady provádějí kontrolu prostřednictvím svých členů a za pomocí komisí národních výborů, kontrolního odboru a ostatních odborů národních výborů. Ke kontrole přibírají v široké míře pracující. Zajíšťují, aby kontrola vycházela též z poznatků, připomínek a stížností pracujících a aby byla uskutečňována ve spolupráci se základními stranickými a odborovými organizacemi kontrolovaných podniků a zařízení.

(³) Rady projednávají pravidelně čtvrtletně souhrnné výsledky plnění plánu a rozpočtu. Vždy za pololetí předkládají zprávy o výsledcích plnění plánu a rozpočtu plenárnímu zasedání národního výboru s návrhy potřebných opatření.

(⁴) Při projednávání zpráv o plnění plánu a rozpočtu rady hodnotí spolu s příslušnými orgány Revolučního odborového hnutí, jak socialistické

§ 47

(¹) Rady národních výborů mají za přípravu plenárního zasedání národního výboru hlavní odpovědnost; vytvářejí podmínky pro plnou aktivní účast poslanců a komisi na přípravě plenárního zasedání a zabezpečují včasné vyhotovení kvalitních hospodářskopolitických rozborů a návrhů řešení projednávaných problémů.

(²) Při přípravě plenárního zasedání národního výboru se rady řídí zásadou, že návrhy zásadní povahy předkládané plenárnímu zasedání mají být předem projednány s pracujícími. K co nejširšímu projednání závažných návrhů organizují veřejné diskuse. Rady krajských (okresních) národních výborů předkládají plenárnímu zasedání národního výboru návrhy důležitých opatření zpravidla po projednání s orgány okresních (místních, městských) národních výborů.

(³) Vhodnými prostředky, jako např. na veřejných schůzích, tiskem a rozhlasem, seznamují rady širokou veřejnost s činností národního výboru. Zabezpečují, aby veškerá činnost národního výboru probíhala před zraky pracujících a pod jejich stálou kontrolou.

§ 48

(¹) Rady národních výborů usměrňují a koordinují činnost komisí, vedou je k rozvíjení masově organizátorské a výchovné činnosti, a tak zvyšují jejich podíl na plnění úkolů národních výborů. Vytvářejí všechny předpoklady pro to, aby činnost komisí při řízení hospodářské a kulturní výstavby byla stále účinnější.

(²) Rady národních výborů se při zabezpečování hospodářské a kulturní výstavby na jednotlivých úsecích opírají o komise národních výborů. Projednávají jejich návrhy a vyžadují si jejich stanovisko k návrhům předloženým jinými orgány.

(³) Rady zevšeobecňují zkušenosti z činnosti komisí. Předsedové komisí pravidelně informují rady o práci komisi a o všech závažnějších opatřeních, na kterých se komise usnesly.

§ 49

(¹) Rady národních výborů všeobecně napomáhají poslancům v jejich organizátorské a výchovné činnosti mezi pracujícími. Běžně je seznámuje s důležitými usneseními stranických a státních orgánů, soustavně pečují, aby poslanci byli dokonale seznámeni s hlavními problémy politického, hospodářského a kulturního rozvoje územního obvodu národního výboru i celé země, a organizují školení ke zvýšení jejich politického rozhledu a znalostí odborných otázek.

(²) Rady zaměřují činnost poslanců ve volebních obvodech k závažným problémům. Poskytují jim potřebné podklady a informace pro pořádání veřejných schůzí a vedou je k těsné spolupráci se společenskými organizacemi, s podniky a zařízeními i s národními výbory nižších stupňů a s jejich poslanci působícími v jejich volebních obvodech. Dbají o to, aby poslanci pravidelně skládali svým voličům účty ze své činnosti.

§ 50

(¹) Radám národních výborů přísluší jmenovat a odvolávat vedoucí hospodářských a rozpočtových organizací podřízených národním výborům a řešit závažné otázky činnosti těchto organizací.

(²) Zvláštní pozornost věnují rady zvyšování politické a odborné úrovne pracujících v hospodářství řízeném národními výbory. Ve spolupráci s orgány Revolučního odborového hnutí organizují různé kurzy zvyšování kvalifikace a podporují činnost závodních a družstevních škol práce.

§ 51

(¹) Rady národních výborů vyšších stupňů řídí a kontrolují v zásadních otázkách činnost rad národních výborů nižších stupňů, pomáhají jim při plnění úkolů, rozvíjejí organizátorskou výchovnou práci a zdokonalování metod řízení podniků a zařízení. V úzké součinnosti s nimi řeší všechny otázky širšího dosahu.

(²) Rady krajských (okresních) národních výborů vysílají podle potřeby na plenární zasedání a do schůzí rad okresní (městských a místních) národních výborů své členy. K řešení složitějších otázek rozvoje hospodářství a kultury vysílají jim

na pomoc brigády složené z politicky a odborně vyspělých pracovníků. Soustavně zobecňují zkušenosti okresních (městských a místních) národních výborů, organizují průzkumy a prověry jejich činnosti a pozorně se zabývají návrhy, které jim radí okresních (městských a místních) národních výborů předkládají.

Oddíl 2

Komise národního výboru

§ 52

(¹) V komisích mají národní výbory účinný nástroj organizování pracujících k řešení a plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby, vypracování a zabezpečování plánu a rozpočtu a řízení podniků, kulturních a sociálních zařízení.

(²) Do pravomoci komisí národních výborů jednotlivých stupňů náleží resvit a zabezpečovat všechny úkoly národního výboru, pokud nejsou vyhrazeny plenárnímu zasedání nebo radě národního výboru.

(³) Komise předkládají radě a národnímu výboru iniciativní návrhy na řešení základních problémů souvisejících s rozvojem hospodářství a kultury v obvodu národního výboru a se zabezpečováním úkolů plánu a rozpočtu. Podílejí se na vypracovávání a posuzování všech návrhů předkládaných plenárnímu zasedání národního výboru a důležitějších opatření rady.

(⁴) Úspěšného plnění úkolů národního výboru dosahují komise zejména tím, že uplatňují bohaté zkušenosti, podněty a připomínky občanů. Soustavně usilují a odhalování rezerv k rozvoji výroby a služeb, organizují rozšiřování pokrokových zkušeností a jejich zavádění do praxe a neustále rozvíjejí aktivitu a iniciativu pracujících k plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby.

§ 53

(¹) Krajské, okresní a jiné na roveň postavené národní výbory zřizují zpravidla komisi plánovací, finanční, zemědělskou, pro služby a místní průmysl, obchodní, pro výstavbu, pro vodní hospodářství, dopravní, školskou a kulturní, zdravotnickou, sociálního zabezpečení.

(²) Městské národní výbory zřizují zpravidla komisi plánovací, finanční, pro služby a místní výrobu, obchodní, školskou a kulturní, pro výstavbu,

zemědělskou, zdravotnickou, sociálního zabezpečení a pro ochranu veřejného pořádku.

(¹) Místní národní výbory zřizují zpravidla komisi plánovací, finanční, zemědělskou, školskou a kulturní, pro služby a místní výrobu, pro výstavbu a pro ochranu veřejného pořádku; místní národní výbory v menších obcích zřizují zpravidla společnou plánovací a finanční komisi.

(¹) Při komisích může národní výbor v odůvodněných případech zřídit užší komise k rozhodování věci určitého druhu. Složení a působnost takových užších komisí upravují zvláštní předpisy.

§ 54

Plánovací komise

(¹) Plánovací komise je orgánem národního výboru pro plnění úkolů souvisejících s plánováním komplexního rozvoje hospodářství a kultury na území působnosti národního výboru.

(²) Členy plánovací komise jsou zpravidla předsedové nejdůležitějších komisí, jako je finanční a zemědělská komise:

(³) Podle směrnic národního výboru a jeho rady zabezpečuje plánovací komise vypracování plánu; odpovídá národnímu výboru a jeho radě za to, že v návrzích plánu je zabezpečen proporcionalní rozvoj úseku řízených národními výbory, a to i ve vztahu k hospodářství řízenému ministerstvy. Čeče spolupracuje s ostatními komisemi národního výboru; vyžaduje si od nich náměty na řešení otázek rozvoje jednotlivých odvětví, upozorňuje je na problémy rozvoje odvětví ve vztahu k jiným odvětvím a projednává s nimi v celém průběhu plánovacích prací návrhy úkolů odvětví a jejich zabezpečení v příštím plánovacím období.

(⁴) V úzké součinnosti s ostatními komisemi národního výboru zabezpečuje plnění plánu a jeho kontrolu ve všech organizacích podřízených národnímu výboru; kontroluje plnění plánu národních výborů nižšího stupně. Přitom zejména:

- akouná, jsou-li včas vytvořeny podmínky pro plnění plánovaných úkolů, a spolu s ostatními komisemi pomáhá při jejich zabezpečování;
- běžně kontroluje plnění kvantitativních a zejména kvalitativních ukazatelů plánu a pomáhá odstraňovat zjištěné nedostatky; zejména kontroluje ukazatele zvyšování produktivity práce, efektivnosti investic, snižování vlastních nákladů a zvyšování kvality výrobků a služeb; od-

stranění nedostatků, které přitom zjistí, buď ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru řeší, anebo návrh na řešení předkládá národnímu výboru nebo jeho radě;

- na základě přehledu o výsledcích plnění plánu, vlastních znalostí o činnosti jednotlivých organizací a námětu ostatních komisí národního výboru hodnotí nejméně jednou za čtvrt roku souhrnné politickoekonomicke rozboru stavu a rozvoje hospodářství řízeného národními výbory; účelem rozboru je odhalit příčiny nedostatků plnění plánu a umožnit národnímu výboru, jeho radě a jednotlivým komisím jejich účinné řešení.

(⁵) V rozsahu stanoveném plenárním zasedáním národního výboru rozhoduje v dohodě s příslušnými komisemi národního výboru

- o změnách schváleného plánu,
- o použití plánovaných rezerv,
- o přesunech prostředků a pracovníků, které byly národním výborům nižšího stupně stanoveny v plánu odděleně pro některá odvětví nebo jejich části,
- o dalších opatřeních k zabezpečení úkolů stanovených plámem.

§ 55

Finanční komise

(¹) Finanční komise je orgánem národního výboru pro plnění úkolů souvisejících s financováním hospodářské a kulturní výstavby, kterou národní výbory řídí. Zajišťuje a organizuje mobilizaci a používání finančních zdrojů tak, aby byl neustále zabezpečován soulad místních a celostátních zájmů při plnění úkolů plánu a rozpočtu národního výboru.

(²) Podle směrnic národního výboru a jeho rady organzuje a koordinuje vypracování ročních rozpočtů a odpovídá za jejich předložení radě a plenárnímu zasedání národního výboru.

(³) V rozsahu stanoveném plenárním zasedáním národního výboru rozhoduje v dohodě s příslušnými komisemi, zejména v dohodě s plánovací komisí, o změnách schváleného rozpočtu, o použití finančních rezerv a o jiných opatřeních k zabezpečení úkolů stanovených plánem a rozpočtem.

(⁴) Pravidelně kontroluje plnění rozpočtu národního výboru, finanční hospodaření organizací podřízených národnímu výboru a plnění rozpočtů

národních výborů nižšího stupně; o svých závěrech informuje ostatní komise národního výboru a umožňuje jim tak hlubší pohled do činnosti organizací a lepší řešení problémů souvisejících s celkovou činností organizací; hodnocení celkového finančního hospodaření národního výboru a jeho organizací, jakož i národních výborů nižšího stupně spolu s návrhy opatření předkládá radě národního výboru; kontroluje včasnost i stav účetní evidence.

(¹) Zajišťuje správné provádění daňové politiky; organzuje opatření ke zlepšení správy a ochrany národního majetku a v rozsahu stanoveném národním výborem rozhoduje o dispozicích s tímto mjetkem.

Odvětvové komise

§ 58

(¹) Odvětvové komise jsou orgánem národního výboru pro zabezpečování úkolů na jednotlivých úsecích jeho činnosti.

(²) Při řízení a plánování rozvoje jednotlivých odvětví komise národních výborů zejména:

- a) rozpracovávají v úzké součinnosti s plánovací a s finanční komisí základní problémy rozvoje odvětví; zabezpečují, aby v návrzích plánů a opatření národního výboru a jeho rady byly vytvářeny předpoklady optimálního rozvoje odvětví a co nejefektivnější využívání prostředků určených pro jeho rozvoj;
- b) podílejí se na přípravě a sestavování plánu a rozpočtu národního výboru a plánů podniků a zařízení řízených národním výborem;
- c) zabezpečují v těsné spolupráci s orgány a organizacemi Revolučního odborového hnutí a představenstvy jednotných zemědělských družstev, aby plány a rozpočty byly sestavovány za nejširší účasti pracujících v podnicích a zařízeních národního výboru, ve městech a na vesnicích.

§ 57

(¹) Do pravomoci komisi náleží řešit a rozhodovat důležitější otázky, týkající se zabezpečování plánu a rozpočtu a rozvoje činnosti podniků a zařízení spravovaných národními výbory.

(²) Komise jsou oprávněny požadovat od vedoucích jednotlivých podniků, jednotných zemědělských družstev a zařízení spravovaných národními výbory vypracování opatření nezbytných k připravě

a zabezpečení plánu a k mobilizaci zdrojů a rezerv; napomáhají jejich projednání s pracujícími v podnicích a sledují jejich plnění. V souvislosti s tím pověřují své členy a spolupracovníky konkrétními politickoorganizačními úkoly přímo v jednotlivých podnicích a zařízeních.

(³) V mezích stanovených národním výborem rozhodují v dohodě s plánovací komisí (a je-li o rozpočet s finanční komisí) o drobných úpravách plánu a rozpočtu.

§ 58

(¹) Komise soustavně kontrolují na svých úsecích, jak jsou plněna usnesení strany a vlády, národního výboru a jeho rady, a činí opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

(²) Pravidelně čtvrtletně provádějí rozbory a hodnotí plnění plánu a rozpočtu; projednávají komplexní rozbory hospodaření podniků nebo zařízení národního výboru a návrhy na finanční vypořádání podniků ve svém odvětví.

(³) Za pomocí aktivu a za široké účasti pracujících organizují prověrky činnosti podniků a zařízení řízených národními výbory, projednávají za účasti stranické a odborové organizace činnost podniků a zařízení s jejich vedoucími pracovníky a stanoví závazná opatření ke zlepšení práce.

§ 59

Do pravomoci komisi náleží řešit i další otázky řízení odvětví, zejména

- a) řešit otázky odborného vedení odvětví, uplatňování poznatků vědy a techniky a plánovitého zvyšování úrovně techniky a technologie výroby a organizace práce v odvětví;
- b) kontrolovat a zabezpečovat správné provádění cenové a mzdrové politiky v odvětví tak, aby podporovalo rozvoj odvětví a aktivně působilo na rozsah a kvalitu výroby a služeb poskytovaných obyvatelstvu;
- c) zabezpečovat výchovu a přípravu kádrů a pečovat o neustálé zvyšování politické a odborné úrovně pracovníků v odvětví.

Způsob činnosti komisi

§ 60

(¹) Hlavní metodou činnosti komisi je soustavná organizátorská a výchovná práce mezi obyvateli-

stvem. Komise soustředují aktivitu a iniciativu pracujících k řešení a uskutečňování úkolů hospodářské a kulturní výstavby, podporují rozvoj socialistického soutěžení, zlepšovatelského a novátorského hnutí a hnuti brigád socialistické práce.

(¹) Komise ve veškeré své činnosti vycházejí ze zkušeností pracujících. Upevňují své spojení s pracujícími v místech i na závodech, úzce spolupracují s dobrovolnými společenskými organizacemi a stále rozšiřují okruh svých spolupracovníků z řad občanů. Všechna svá opatření činí na základě poznatků svých členů, ostatních poslanců národních výborů i svých spolupracovníků, zkušeností národních výborů nižších stupňů a námětu obsažených ve střízlostech a oznámeních pracujících.

(²) Komise organizují průzkumy zvláště ve spolupráci s komisemi národních výborů nižších stupňů. Na podkladě jejich výsledků vypracovávají návrhy opatření, směřující ke zlepšování práce podniků a zařízení, a organizují jejich uskutečnění.

(³) Komise místních a městských národních výborů se opírají o činnost občanských kontrol, jejichž práci řídí, dále o zkušenosti občanských výborů, výborů žen a o činnost různých občanských komisí a sborů, vytvářených při školách, zdravotnických zařízeních, domovních správách a jiných zařízeních.

§ 61

(¹) Komise národního výboru při zabezpečování úkolů navazují na organizátorskou činnost rady národního výboru. Předseda komise informuje pravidelně komisi o všech závažných úkolech a usneseních rady národního výboru.

(²) Rada národního výboru je oprávněna vrátit komisi k novému projednání rozhodnutí nebo opatření komise, je-li v rozporu s plánem nebo rozpočtem, s jiným usnesením národního výboru nebo rady anebo s usnesením, předpisy a směrnicemi vyšších orgánů. Nezjedná-li komise nápravu sama, zruší rada usnesení komise nebo předloží návrh na jeho zrušení plenárnímu zasedání národního výboru.

(³) Nesouhlasí-li komise s některým usnesením rady národního výboru, může předložit otázku k projednání na nejbližším plenárním zasedání národního výboru.

§ 62

(¹) Komise národního výboru mohou ukládat vedoucím podniků a zařízení spravovaných národní

ním výborem opatření nutná k zabezpečení úspěšného plnění plánovaných úkolů a k lepšímu uspokojování potřeb pracujících.

(²) Svou činností usilují komise o upevňování odpovědnosti vedoucích pracovníků podniků a zařízení národního výboru za jejich řízení a za plnění úkolů stanovených plánem, za hospodářské výsledky a za uspokojování společenských potřeb. Dbají, aby se tito pracovníci ze své činnosti odpovídali přímo pracujícím na veřejných schůzích.

(³) Vedoucí podniků a zařízení se v záležitostech, které přísluší řešit národnímu výboru a jeho orgánům, obracejí zpravidla na předsedu příslušné odvětvové komise národního výboru.

(⁴) Provedení opatření národního výboru a jeho rady v podnicích a zařízeních spravovaných národním výborem zabezpečuje a kontroluje příslušná odvětvová komise národního výboru svými členy a spolupracovníky a za pomocí odboru.

§ 63

(¹) Komise národních výborů vyšších a nižších stupňů navzájem spolupracují při řešení důležitých úkolů na svých úsecích. Komise krajského národního výboru a okresního národního výboru mají vždy přibírat komise národních výborů nižších stupňů k provádění průzkumů a rozboru činnosti podniků a zařízení spravovaných národními výbory, mají jim radit a pomáhat při řešení problémů, zobecňovat pokrokové zkušenosti z hospodářské a kulturní výstavby i z organizátorské práce komisi, předávat je komisím národních výborů nižších stupňů a pomáhat jim zavádět je do praxe.

(²) Komise nejsou oprávněny ukládat úkoly národním výborům nižších stupňů, jejich komisím ani radám.

Oddíl 3

Odbory národního výboru

§ 64

(¹) Odbory jsou důležitým pomocníkem národních výborů, jejich rad a komisi při plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby, při kontrole a při vyřizování správních záležitostí. Plní úkoly, kterými je národní výbor, jeho rada nebo komise pověří, a dále úkoly, které pro ně vyplývají ze směrnic a pokynů ministerstev (ústředních orgánů) a vedoucích, odborů národních výborů vyšších stupňů.

(¹) Ve své práci se odbory řídí právními předpisy, usneseními národního výboru, jeho rady a příslušné komise a směrnicemi a pokyny vyšších orgánů.

§ 65

(¹) Odbory národního výboru připravují pro národní výbor, jeho radu a komise politicko ekonomické rozbory a jiné odborné podklady a vypracovávají iniciativní návrhy na řešení důležitých otázek rozvoje hospodářství a kultury v obvodu národního výboru.

(¹) Odbory zabezpečují organizační a přesvědčovací prací v podnicích a zařízeních spravovaných národním výborem plnění úkolů vyplývajících z plánu a z usnesení národního výboru, jeho rady a komisi.

§ 66

(¹) Národní výbory zřizují své odbory v takovém počtu, usporádání a s takovou pracovní náplní, jak to odpovídá úkolem hospodářské a kulturní výstavby, které má národní výbor na svém území plnit. Organizují odbory podle jednotlivých úseků své činnosti a v souladu s působností příslušných ústředních úřadů tak, aby byly schopny co nejúčelněji plnit své úkoly.

(¹) Vnitřní organizaci odborů určují rady národních výborů v rámci základních systemizačních ukazatelů.

§ 67

(¹) Pro jednotlivé úseky činnosti vytvářejí krajské, okresní a jím na roveň postavené národní výbory zpravidla tyto odbory: odbor plánovací, finanční, kontrolní, organizační, zemědělství, průmyslový (pro místní hospodářství), obchodu, dopravy, výstavby, vodního hospodářství a energetiky, školství a kultury, pracovních sil, zdravotnictví, sociálního zabezpečení, pro vnitřní věci.

(¹) Krajské, okresní a jím na roveň postavené národní výbory mohou podle potřeb hospodářské a kulturní výstavby svého území výjimečně zřídit i jiné odbory, popř. mohou upustit od zřízení některého odboru.

(¹) Místní a městské národní výbory v obcích nad 10 000 obyvatel a obvodní národní výbory v Bratislavě, v Brně, v Ostravě a v Plzni zřizují se souhlasem rady okresního (městského) národního vý-

boru své odbory podle potřeb hospodářské a kulturní výstavby svého území. Místní a městské národní výbory v obcích do 10 000 obyvatel mohou se souhlasem rady okresního národního výboru zřídit hospodářskosprávní odbor.

(¹) K zabezpečení prací na úseku civilní obrany zřizují národní výbory podle zvláštních předpisů stálá civilní obrany.

§ 68

Náplň činnosti těchto odborů stanoví krajské národní výbory po projednání s ministerstvy; okresní národní výbory tak činí po projednání s radou krajského národního výboru. Přitom děluje práce na úseku plánování a financování stanoví tak, že plánovací agendu vykonávají plánovací odbory a rozpočtovou agendu finanční odbory. Odbor zemědělství zabezpečuje kompletní plánovací a rozpočtovou činnost na úseku zemědělství.

§ 69

(¹) V čele odboru je vedoucí, kterého ustavuje a zproštěuje národní výbor na návrh rady. V čele kontrolního odboru je člen rady.

(¹) Vedoucí odboru odpovídá za celou činnost odboru, za plnění uložených úkolů i. za včasné a řádné vyřizování připomínek, návrhů a záležitostí občanů. Řídí a organizuje práci v odboru, dbá o používání správných pracovních metod a pečeje o stálé zvyšování politické a odborné kvalifikace pracovníků odboru.

(¹) Vedoucí i ostatní pracovníci odborů jsou povinni zúčastnit se schůzí a besed poslanců národního výboru s voliči, pomáhat jim při jejich organizování a při zajišťování úkolů, které z nich vyplynou.

Oddíl 4

Aktivity národních výborů

§ 70

V zájmu rozšiřování přímé účasti občanů na hospodářské a kulturní výstavbě a na řízení podniků a institucí sloužících obyvatelstvu se rady městských, místních a obvodních národních výborů opírají o práci občanských výborů, výborů žen a jiných občanských aktivů a komisi, organizují jejich vytváření a usměrňují jejich činnost.

§ 71

(¹) Ve městech se občanské výbory zřizují podle ulic nebo částí města tak, aby zahrnuovaly jeden nebo několik volebních obvodů do městského (obvodního, místního) národního výboru. Volí je občané na veřejném shromáždění na dobu 2 let.

(²) Hlavním posláním občanských výborů ve městech je organizovat účast občanů na plnění úkolů národního výboru, zejména při úpravě a zvelebení města, udržování a ochraně bytového majetku, zvyšování úrovně městského hospodářství, zásobování obyvatelstva a při uspokojování kulturních a sociálních potřeb občanů. Ve své činnosti se občanské výbory opírají též o domovní komisi (domovní důvěrníky).

(³) Občanské výbory úzce spolupracují s poslanci národního výboru a pomáhají jim v jejich činnosti ve volebních obvodech.

§ 72

(¹) Na vesnici se občanské výbory zřizují pro oddělené nebo vzdálenější části obce, vyžadují-li to zvláště podmínky jejich hospodářského a kulturního rozvoje.

(²) Členy občanského výboru jsou poslanci místního národního výboru, kteří mají v časné obci, pro kterou byl občanský výbor zřízen, svůj volební obvod. Další členy volí občané na veřejném shromáždění na dobu 2 let.

(³) Hlavním posláním občanských výborů na vesnici je organizovat účast občanů na plnění úkolů místního národního výboru z hlediska komplexního rozvoje celé obce a se zřetelem ke zvláštěm podmínkám části obce, pro kterou byly vytvořeny, a usnadňovat občanům styk s místním národním výborem. Ve své práci se zejména zaměřují na zvyšování zemědělské výroby, na úpravu a zvelebení obce, na zlepšení služeb obyvatelstvu a zásobování a na uspokojování kulturních a sociálních potřeb občanů.

(⁴) Místní národní výbor nebo jeho rada může občanský výbor pověřit prováděním konkrétních úkolů.

§ 73

(¹) Výbory žen se zřizují u městských a obvodních národních výborů a zejména u místních národních výborů. Volí je občané na veřejném shromáždění na dobu 2 let.

(²) Hlavním posláním výborů žen je politicko-výchovná a osvětová činnost mezi ženami s cílem zvyšovat jejich aktívni účast na řešení a zabezpečování konkrétních úkolů hospodářské a kulturní výstavby, zapojovat ženy do veřejného, hospodářského a kulturního života, zejména je zapojovat do činnosti národního výboru a jeho komisi.

§ 74

(¹) K rozvíjení aktivity pracujících směřující k obstarávání společenských záležitostí a zajišťování hospodářských a kulturně výchovných úkolů zřizují rady a komise národních výborů různé občanské komise, poradní, pracovní a kontrolní sbory (zvelebovací komise, sbory pro občanské záležitosti, protialkoholní sbory, tělovýchovné komise, komise cestovního ruchu, komise pro ochranu památek, občanské kontroly atd.).

(²) Rady a komise národních výborů podporují a organizují vytváření občanských aktivů a komisí při podnicích a zařízeních spravovaných národními výbory (např. při podnicích a provozovnách poskytujících služby obyvatelstvu, při domovních správách, při školách a kulturně osvětových zařízeních, při zdravotnických a sociálních zařízeních apod.). Usilují o to, aby pracující prostřednictvím občanských aktivů a komisí přímo působili na zlepšování a rozvoj činnosti těchto podniků a zařízení.

Část třetí

Společná a závěrečná ustanovení

§ 75

(¹) Zřizování, organizaci a vztahy podniků řízených národními výbory blíže upravuje statut těchto podniků vydaný vládou.

(²) Organizaci a vztahy rozpočtových a jiných nepodnikových organizací řízených národními výbory blíže upraví organizační rady, které vydávají rady příslušných národních výborů podle zásad schválených vládou.

(³) Působnost národních výborů v oblasti plánování, tvorby a kontroly cen je stanovena zvláštěmi předpisy.

§ 76

(¹) Zrušují se předpisy, které odporují tomuto nařízení; ustanovení o dosavadních komisích sociál-

ního zabezpečení rad národních výborů se nahrazují ustanoveními zákona o národních výborech a tohoto nařízení.

(²) Předpisy o trestních komisích rad národních výborů zůstávají zatím nedotčeny.

§ 77

Úkoly, které podle platných předpisů náležejí výkonným orgánům národních výborů nebo které

pozdější předpisy svěří národním výborům, budou obstarávat národní výbory a jejich orgány příslušné podle zákona o národních výborech a tohoto nařízení.

§ 78

Toto nařízení nabývá účinnosti ode dne vyhlášení s výjimkou ustanovení § 18 odst. 6 písm. b), § 20 odst. 7 písm. b) a § 30 odst. 3, které nabývají účinnosti ode dne 1. ledna 1961; provedou je všichni členové vlády.

Siroký v. r.

Dolanský v. r.

Poláček v. r.

Kopecký v. r.

Štrougal v. r.

Barák v. r.

Uher v. r.

inž. Šimůnek v. r.

Beran v. r.

inž. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

dr. Kyselý v. r.

dr. Kahuda v. r.

Plojhar v. r.

Reitmajer v. r.

David v. r.

dr. Škoda v. r.

Duriš v. r.

dr. Vlasák v. r.

Krajčíř v. r.

Brabec v. r.

Krošnář v. r.

inž. Černý v. r.

generál armády Lomiský v. r.

dr. Neuman v. r.

Machačová v. r.

Ouzký v. r.

dr. Nejedlý v. r.

Pospíšil v. r.

inž. Páčík v. r.

Vydavatel: Ministerstvo spravedlnosti. — **Redakce:** Praha 1-Malá Strana, Tržní 9, Telefon 498-41 až 49. — **Administrace:** Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů Praha, n. p., Praha 1-Malá Strana, Tržní 9, Telefon 498-41 až 49. — Vychází podle potřeby. — Předplatné na celý rok Kčs 108.—, na pol. roku Kčs 54.—, na čtvrt roku Kčs 27.—. **Předplatné lze na dobu nejméně čtvrt roku,** vždy jen k L každého kalendářního čtvrtletí. — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí, nejpozději 10 dní před stanoveným datem. — Frankované reklamace se uznávají, jen dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky. — **Očer SBCS Praha 1, c. ú 322 9982.** — Novinová sázba povněna poštovním úřadem Praha 022. Číslo 313-348-Be 55. — **Tiskne:**

Knihiskl 1, národní podnik v Praze 1-Malá Strana, Karmelitská 8.

Dohledací poštovní úřad Praha 022.